

FINDINGS AT-A-GLANCE

International
Labour
Organization

งานทำทนายที่ลุ่มแม่น้ำโขง – ทำงานหามรุ่งหามค่ำ ได้รับค่าจ้างต่ำ และถูกละเลย :

สภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับแรงงานข้าม

ชาติหนุ่มสาวในประเทศไทย"

วัตถุประสงค์การวิจัย:

โดยความแล้วการวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบมาเพื่อศึกษาวิธีการจ้างงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานข้ามชาติที่อยู่ในประเทศไทย (ซึ่งมาจากประเทศเพื่อนบ้าน) ในภาคการจ้างงานสีภาคด้วยกันคือ การเกษตร งานรับใช้ในบ้าน งานบนเรือประมง/การแปรรูปปลา และการผลิตขนาดเล็ก

ในรายละเอียดนั้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาระดับของการแสวงประโยชน์จากแรงงานที่เกิดขึ้นในทั้งสี่ภาคการจ้างงานดังกล่าว และเพื่อศึกษาทำที่จะสามารถทำได้ว่าในจำนวนนี้มีสัดส่วนใดที่เป็นแรงงานบังคับหรือเป็นแรงงานที่ได้มาจากการค้ามนุษย์ การศึกษานี้จะเน้นเรื่องของการ “เคลื่อนย้าย” น้อยกว่าในเรื่องของ “จุดหมายปลายทาง” ซึ่งก็คือสถานที่ทำงานที่เชื่อว่าเป็นที่ที่เกิดการแสวงประโยชน์ส่วนมากนั่นเอง

คณะผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลและทรศนะของนายจ้างและนายหน้าหางานซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างแรงงานข้ามชาติให้ทำงานในภาคการจ้างงานดังกล่าวด้วย เนื่องจากข้อมูลและทรศนะนั้นอาจมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการแสวงประโยชน์หรืออาจเป็นส่วนที่ป้องกันไม่ให้มีสิ่งนี้เกิดขึ้นก็ได้

กรอบเวลา:

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาประมาณหนึ่งปีนับตั้งแต่ขึ้นการวางแผนจนถึงการทำรายงานฉบับสมบูรณ์ มีการทำงานภาคสนามระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง ตุลาคม 2548 เพื่อเก็บข้อมูลภาคการจ้างงานสามภาค สำหรับภาคการทำงานรับใช้ในบ้าน ทางสถาบันวิจัยประชากรและสังคมได้มีการทำงานภาคสนามไปก่อนหน้านั้นแล้ว และได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อใช้ในการศึกษานี้

กลุ่มตัวอย่าง:

- แรงงานข้ามชาติซึ่งส่วนใหญ่มาจากเมียนมาร์(พม่า) บางส่วนมาจากกัมพูชา และ สปป. ลาว แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ที่สัมภาษณ์เป็นผู้หญิง(75%) แรงงานข้ามชาติหนึ่งในห้าคน(20%)เป็นเด็กอายุระหว่าง 15-17 ปี และหนึ่งในยี่สิบคน(5%)อายุต่ำกว่า 15 ปี ส่วนที่เหลือเป็นแรงงานหญิงซึ่งส่วนใหญ่มีอายุ 18-25 ปี และแรงงานชายอายุ 18-20 ปีอีกจำนวนหนึ่ง แรงงานส่วนใหญ่ในทุกภาคการจ้างงานได้รับบทเรียนแล้ว(มีสถานะทางกฎหมายที่จะทำงานในประเทศไทยได้)
- สำหรับนายจ้าง(ทั้งหมดเป็นคนไทย) ในภาคการทำงานรับใช้ตามบ้านและภาคการผลิต นายจ้างส่วนใหญ่เป็นสตรี ในภาคการเกษตรและการประมงมีการสัมภาษณ์นายจ้างที่เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง
- นายหน้าหางานที่ทำการศึกษามีทั้งหมดสิบคน(ทุกคนเป็นผู้ชายพม่าที่อยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยเป็นแรงงานข้ามชาติมาก่อน)

พื้นที่ภูมิศาสตร์ที่ทำการศึกษา (ในแต่ละภาคการจ้างงาน):

- การเกษตร: จังหวัดนครปฐม
- งานรับใช้ในบ้าน: เชียงใหม่และแม่สอดสำหรับการเก็บข้อมูลแรงงานข้ามชาติ และกรุงเทพฯและปริมณฑล สำหรับการเก็บข้อมูลนายจ้าง
- การประมง/การแปรรูปปลา: จังหวัดสมุทรสาคร
- การผลิต: นครบุรี นครปฐม สมุทรปราการ ปทุมธานี และสมุทรสาคร

ผลการศึกษาคำคัญ:

- กว่า 40% ของแรงงานข้ามชาติที่ทำงานรับใช้ตามบ้านได้รับค่าจ้างเพียง 1,000 บาทต่อเดือนหรือน้อยกว่านั้น ประมาณเก้าคนจากสิบคน(89%)ได้รับค่าจ้าง 3,000 บาทหรือน้อยกว่า
- หากคิดตามแรงงานขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดแล้ว ค่าตอบแทนเฉลี่ยสำหรับแรงงานข้ามชาติในทั้งสี่ภาคการจ้างงานนั้นจัดว่าอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานตามกฎหมายมาก
- แรงงานข้ามชาติที่ทำงานบนเรือประมงประมาณ 20% บอกว่าถูกบังคับให้ทำงาน
- แรงงานกว่า 90% ในทั้งสามภาคการจ้างงานบอกว่าไม่ได้มีสัญญาว่าจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร(ไม่ได้ตามคำถามนี้กับแรงงานที่ทำงานรับใช้ตามบ้าน) แรงงานน้อยกว่าครึ่งมีเอกสารแสดงตนเก็บเอาไว้กับตัวเอง
- กว่า 75% ของผู้ที่ขึ้นทะเบียนทำงานในภาคการประมงถูกนายจ้างยึดเอกสารไว้
- ประมาณ 60% ของแรงงานข้ามชาติที่ทำงานรับใช้ตามบ้านไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปข้างนอกเพื่อพบปะกับผู้อื่น และ 8% บอกว่าถูกกักบริเวณหรือ“กักขัง”โดยนายจ้าง
- นายจ้างกว่าครึ่งในภาคการเกษตร การผลิต และการประมง/แปรรูปปลา มีความเห็นว่าไม่ควรให้แรงงานข้ามชาติ ออกไปนอกสถานที่นอกเวลาทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต
- นายจ้างประมาณครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า“ควรจะขังแรงงานข้ามชาติไว้ตอนกลางคืนจะได้ไม่หนีไป”
- เกือบครึ่ง(45%)ของผู้ที่ทำงานในภาคการประมงและประมาณสี่ในห้า(82%)ของผู้ที่ทำงานรับใช้ตามบ้านบอกว่าตนทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงในหนึ่งวัน
- เกือบ4/5ของผู้ที่ทำงานรับใช้ตามบ้าน(79%)ไม่มีวันหยุดประจำในหนึ่งเดือน และผู้ที่ทำงานในภาคเกษตรกว่าสองในสาม(67%)ก็ไม่มีวันหยุดเช่นกัน
- แรงงานข้ามชาติเพียง 10% เท่านั้นที่บอกว่าได้มาทำงานปัจจุบันเพราะมีนายหน้าจัดหาให้
- แม้จำนวนผู้เป็นนายหน้าจัดหางานที่ทางผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์จะมีจำนวนน้อย ทั้งนายหน้าเองและแรงงานข้ามชาติที่มาใช้บริการก็บอกว่ามีความสัมพันธ์ที่กระหว่างกันทั้งสองฝ่าย โดยที่นายหน้าส่วนใหญ่จะยังคงติดต่อกับแรงงานอยู่เพื่อที่จะได้รับค่าตอบแทนจากการติดต่อและส่งเงินกลับไปให้ครอบครัวแรงงานที่ประเทศพม่า ในบางกรณีนายหน้าสามารถต่อรองกับนายจ้างให้สภาพการทำงานของแรงงานดีขึ้นได้หรือสามารถช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติจากการทำงานที่เข้มงวดหรือแสวงประโยชน์ได้ด้วย

คณะผู้วิจัย:

การวิจัยนี้ทำโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
สุริย์พร พัยพิง อารี จำปากลาง สิรินันท์ กิดกสุขสถิตย์ อารี พรหมโม

ผู้อำนวยการวิจัย Ms Elaine Pearson

โดยการสนับสนุนจากโครงการอนุภูมิภาคแม่โขงเพื่อต่อต้านการค้าเด็กและหญิง
องค์การแรงงานระหว่างประเทศ

www.childtrafficking.net

ธันวาคม 2549